

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Usuris, & interesse, Pars II. de Cambiis, Pars III. de Censibus, Pars IV. de Societatibus Officiorum

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XIV. Romana Reductionis. Census pertinens ad fideicommissum, An per gravatum, vel alium alienare prohibitum possit abassari, & ad minorem summam reduci in præjudicium sucessoris venientis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74112)

Et ut teporet, ut in his specialibus terminis cessionarii facientis de tempore cessionis talem defectum, cederenti tamen de tempore contractus ignotum firmatur in allegata Romana visis coram Rojas, & est propositio certa, quoniam cessat profusus ratio, quæ in proposito dubitandi occasionem præbet, cum dari non possit usura sine mutuo vero vel inter pretativo, quod inter cessionarium & debitorem cessum nullatenus considerari potest, dum inter eos non intercessit datio pecunie vel alter contractus.

I I Quo vero ad alterum objectum, dicebam quod licet Rota antiqua, inherendo sententiæ Navarr. Bocacc. & aliorum ita senserit, Attamen maturius deinde discusso articulo à tali sententiâ recessit, ita ut etiam si creditor petat ex dicta vel alia causa restitutionem sortis, quatinus etiam si mandatum executivum pro ea obtineat, adhuc tamen donec sequatur actus retrofimus illius restitutionis, vel saltem nisi repetibilis sit omnino certa & in libera creditoris voluntate existens, non debet interim cursus fructuum cessare, ex ea ratione, quod multa contingere possunt, ob quæ dicta restitutio effectum non sortitur, atque adhuc in potestate debitoris repositum est illam facere irrepetibilem, subrogando puta alium fundum æquè idoneum & capacem, quod quodcumque etiam post mandati relaxationem admittitur, ut per Greg. dec. 295. num. 5. de Marin. res. sol. 195. lib. 1. Præf. obser. 28. ubi concordantes, ideoque contrarium sapissimè tentum fuit, atque hoc jure vivitur in Curia, ex deductis des. 453. post Cons. dec. 278. par. 5. rec. Adde. ad Buratt. dec. 645. nu. 13. & prius quando contraria opinio regnabat, bene sentit etiam Marscott. lib. 2. var. cap. 61. num. 8. ac habetur placè deductum in Romana reviviscentia censuum sub tit. de feudis ad materiam Bullæ Baronum. dis. 81. ubi licet fors redacta esset ad purum creditum pecuniarium quodcumque repetibile ad libitum creditoris, ita ut non daretur calus, quod impediri posset, adhuc tamen, licet fortè parum probabiliter, fructuum cursus decretus fuit; Et quod non obstante novatione & conversione sortis in creditum dictum fuit per Rotam in Perusina, & in Civitatis Castell. de quibus hoc eodem tit. proximè infra, & juxta præmissa cum iustitia fundamentum pro creditore iudicatum fuit, Signatura etiam probante.

ROMANA REDUCTIONIS

PRO
VIDASCHIS

CUM
BUTIIS,

SEU
DE VETERA.

Discursus pro Congregatione.

Census pertinens ad fideicommissum, An per gravatum, vel alium alienare prohibuit possit sbassari, & ad minorem summam reduci in præjudicium successoris venientis independenter & jure proprio.

SUMMARIUM.

- 1** FAS series.
- 2** Diminutio seu sbassatio fructuum census quod sit species alienationis prohibita.
- 3** De dispositione text. in la. adversus Cod. de usur. Card. de Luca De censibus par. II.

4 Quando autem dicta diminutio sit sustentabilis etiam in prohibito alienare in censu consignativo.

5 Difficultas est in censu reservativo.

D I S C. XIV.

Nuum centum consignativum redimibilem ad formam Bullæ Pii V. ad rationem tutorum septem pro centenario impostum per illos de vetera ad favorem Thomæ Giardini, Fabius filius & hæres fideicommissio gravatus, ut rem gratam debitoribus faceret, & sub assertione, notabilium beneficiorum ab eis acceptorum, reduxit ad rationem quinque, atque ita cum ipso, & primo successore continuatum fuit (spatio annorum 39. Cuiusque successor in fideicommissio prætenderet dictam reductionem in fideicommissi præjudiciū, ac ipsius independenter jure proprio venientis fieri non potuisse, Hinc desuper pro veritate consultus in congressu, dicebam ultra regulam generalem, de qua sapimus in sua materia sub tit. de fideicommissis, ut hæredi scilicet gravato vel possessori fideicommissi prohibita sit omnis voluntaria alienatio ex causa à jure non probata in præjudicium successoris independenter ab eo jure proprio venientis; In his terminis sbassationis seu reductionis fructuum census, advertebam pro fideicommissario ponderari decisionem Seraph. 1228. ubi in specie agitur de diminutione census abiq; justa causa per Commendatarium seu administratorem non faciendâ in perpetuum; Et plene deducta per Ricc. dec. 134. par. 1. quam refert & sequitur de Marin. res. 6. n. 10. cum sequen. l. r. ubi firmatur reductionem census ad minorem fructum sapere speciem alienationis, ideoque cadere sub extrava. ambrosia, ac fieri non posse per Prælatum, seu Ecclesiæ administratorem sine solemnitate & causa, unde propterea à similibus videbatur dicendum in præsentis, potissimè dum ex instrumento hujusmodi reductionis parum causè producta ita ad illud restringendo suum titulum constabat id gestum fuisse ex causa merè voluntaria benevolentia seu gratitudinis, ob assistentiam creditori factam in longa infirmitate.

Errorem siquidem credidi hujusmodi titulum producere, stante longissima observantia annorum 39. ob quam tituli melioris sola allegatio sufficere poterat juxta terminos textus in la. cum de in rem verso ff. de usuris, quos certum est facilius intrare in præsentis, dum agebatur non ad obligandum juxta casum dicti textus, minusque ad liberandum in totum, sed solum de moderatione graviorum fructuum seu usurarum juxta terminos text. in la. adversus Cod. de usuris, ubi ad hunc effectum sola triennis observantia spectatur; Quis quid enim sit de questione, an prædicti textus dispositio habeat indefinitè locum in omnibus annuis præstationibus & oneribus, ut aliquorum est opinio, vel solum in usuris odiosis, non autem in censibus vel similibus præstationibus à jure probatis & favorabilibus, ut alii volunt ex hinc inde deductis per Rovit. super prag. prima de censibus n. 31. & seq. Capyc. Lar. dec. 27. Costant. an l. fin. C. de fiscal. usur. Rot. dec. 304. in fin. post. Cons. de cens. Buratt. dec. 232.

Attamen ubi accedit non solum triennis juxta casum dicti textus vel decennalis juxta dictum alium text. in la. cum de in rem verso, sed longissima observantia tricennis, ac ferè quadragenaria, tunc spectato etiam rigore juris canonici in rare videntur termini text. l. cap. cum olim de censibus cum concord. de quibus pluries sub tit. de Regalibus ad materiam monetarum; Velea, quæ in jure habemus de beneplacito Apostolico vel alia solemnitate præsumpta ex hujusmodi longissima observantia resultantè, etiam in his, in quibus jus resistit, ut est in alienationibus bonorum Ecclesiæ & similibus

similibus, multo magis in iis, in quibus ad eodē vehementer resistit, non habetur, cum tunc sola decennialis sufficiat ex deductis per *Gabr. subit. de præsumpt. conclus. prima*, & frequenter in sua materia *sub tit. de alienat. & contract.* Potissimè attendenda subiecta materia ut supra. Undè propterea regulando voluntatem à potestate, dicendum potius erat, haredem gravatum id egisse suo jure durante, & quando de fructibus hujusmodi census ut potè ad ipsum pertinentibus liberè disponere poterat, non solum eos exigendo ad minorem rationem, sed etiam in totum remittendo.

His tamen non obstantibus sui in voto, cui ceteri adhaerunt, ut fideicommissariis consilium requirentibus non expediret hujusmodi litem assumere, ut de facto consilio acquiescendo, sequutum fuit, Tum ob non leve obstaculum dupliciter resultans ex facto, Primo scilicet, quod dictus gravatus juxta terminos *textus in l. Marcellus ff. ad Trebell.* censetur ita disponendo de hujusmodi censu, illum elegisse in legitimam, aliasque detractiones, Et secundò ob qualitatem hereditariam, quam habebant, ita ut obstaret dispositio *text. in l. cum à matre Cod. de rei vendic. & l. vendicantem ff. de evict.* ex quibus hodie receptissimum est, haredem non posse contravenire facto defuncti, etiam pro iuribus ex propria persona & independentem competentibus, nisi in certis casibus, quorum nullus erat ad rem adaptabilis.

Tum etiam quia licet ex rationibus & fundamentis deductis per *Ricc. dicta dec. 134.* quoties durat idem census, diminutio videatur sapere speciem alienationis, Attamen in in præsentia, ob liberam facultatem debitori competentem redimendi quodcumque censum prædictum, pro fus inanis remanebat questio, cum damno etiam actorum, dum spectato tempore, quo hæc discutebantur, cum magna difficultate in Urbe habebatur occasio faciendi, tum à investmenta ad ipsam diminutam rationem quinque, ac etiam quatuor cum dimidio pro centenatio, unde propterea nullus remanebat questionis effectus, dum quoad fructus decurtos pro durante jure ipsius gravati, debitor plenam obtinuerat liberationem, etiam si eos in totum ille remisisset, pro tempore autem posteriori, dum ipsi successores ad eandem rationem exegerant,posito etiam, quod hæc exactio eis tanquam ignaris non præjudicaret in futurum, atque apta non esset firmare statum, indubitatum tamen credebatur id sufficere ad bonam fidem debitoris, ob quam consumere ac suos facere potuerit illos suorum bonorum fructus, ex quibus hanc excrefcentem ratam aliàsolvere debuisset.

Et sic in ordine ad censum consignativum, quoties hujusmodi reductiones non sunt ad satis modicam & inverisimilem fructuum taxam, generaliter ista questio inanis remanet, dum debitor consimilem summam ab aliis ad censum accipere potest ad illam verisimilem & currentem rationem reductam, atque ita censum extinguere; Quinimò juxta distinctionem traditam ab eodem *Ricc. dicta dec. 134.* de facili potest, prævia disiecta, effingi extinctio prioris census, atque creati novus ad minorem rationem, undè videtur circuitus inanis, seu formalitas verborum.

Considerabilis autem ista questio est, ubi agitur de censu reservativo, iuxta casum positum per *Seraph. dicta dec. 1228.* cum tunc, cessantibus præmissis considerationibus, quæ militat in consignativo, præjudicium sit perpetuum, atque diminutio seu sublatio veram alienationem continere dicatur, & sic termi-

ni dicæ decisionis sunt longè divergi. Atque in eisdem terminis illius census, quem jus commune præsertim canonico cognovit, qualis est propriè reservativus, loquuntur plerique ex iis, quos cum aliquo æquivoco deducit *Ricc. dicta decif. 134.*

PERVSINA CENSUS

PRO
MARCELLO DE ALPHANIS
CUM
BAPTISTIS.

*Casus decisus per Rotam pro Baptistis,
postea concordatus.*

De reviviscencia census extincti vel novati mediante datione in solutum, vel sub alia conventionem inita sub certo implemento, An scilicet & quando ob sequutam eversionem, seu non sequutum implementum reviviscat idem census cum cursu fructuum, vel remaneat simplex creditum.

SVM MARIVM.

- 1 **F**Acti series.
- 2 **D**istinguuntur plures casus pro dilucidatione questionis; An & quando detur reviviscencia census satisfacti.
- 3 **Q**uando pro censu datur altera species, tunc ista evicta intrat reviviscencia, & de ratione.
- 4 **E**xinctio census non dicitur sequi per assignationem, qua non habuit effectum.
- 5 **P**er restitutionem partis sortis, an census cesset in totum, vel pro parte restituta.
- 6 **P**rius est in omnino certa & libera facultate repetendi sortem tunc non potest dari census novus.

DISC. XV.

Nfideus sub fideiussione Alphani census imposuit ad favorem Danetta, inter quem & Anfideum post aliquod temporis intervallam deventum est ad conventionem, quod tam pro sorte & fructibus istius census, quam alterius, reciperet in solutum quamdam domum valoris scutorum 990, pro residuali autem summa contentus fuit assignatione fructuum cujusdam census activi pertinentis ad dictum de Anfideis fructantis ad rationem 48, singulis annis, donec & quousque de ejus credito satisfaceret, sub pacto, ut quoties creditor, vel sui intra quatuor menses post lapsum cujuslibet anni, prædictos assignatos fructus non exigerent, licitum esset redire ad primæ-